

Jaan Tõnisson 150 – rahvas austas suurmeest tema sünniaastapäeval ja noored mõtisklesid Eestimaa väärtustest

22. detsembril möödus 150 aastat Viljandi vallast Surva külast Mursi talust pärit suurmehe Jaan Tõnissoni sünnist. Jaan Tõnisson oli mees, kes eestluse kui erilise väärtuse kandjana väärib ka erilist tähelepanu.

„Vaim on see, mis elustab, idee ehk aade viib edasi,“ nii kirjutas Jaan Tõnisson 1927 aastal ja see tsitaat on suurmehele iseloomulik. Tõnisson oligi eelkõige tuntud aatemehena. Oludes, kus üks osa hoidis Vene, teine Saksa poole, pani Jaan Tõnisson lootuse eelkõige Eesti rahva elujõule. Tema rahvuslik võitlus sai alguse kõikjal eesti keele kõnelemise nõudest. Teda on nimetatud Eesti rahvusliku mõtte sõnastajaks, rahvusliku iseteadvuse teljeks, laulupidude hingeks, ühistegevuse eestvedajaks ja ka Eestimaa kroonimata kuningaks.

Tõnissoni mõte oli, et kui rahvuslik eneseteadvus on paigas, siis saame kõikidest muudest probleemidest üle. Suurmehe sünnist möödus 150 aastat, kuid tema mõtted on endiselt omal kohal: töö on see, mis meid edasi viib; õigluse eest võideldes kindlustame iseenda ja oma rahva vabaduse.

Soovides, et noored mõtleksid eestlusele kui väärtusele, korraldasid Viljandi vald, Tänavassilma külaselts ja Kalmetu põhikool essee- ja luulevõistluse „Eestlane olla on uhke ja hää“, kuhu laekus 57 tööd – 26 esseed ja 31 luuletust.

Võistlustöid kirjutasid noored kolmest gümnaasiumist ja neljast põhikoolist: Abja gümnaasiumist, Viljandi gümnaasiumist, Tarvastu gümnaasiumist, Saarepeedi koolist, Kalmetu põhikoolist, Holstre koolis ja Viljandi Vabast Waldorfkoolist.

22. detsembri sündmus algas Mursil Tõnissoni sünnikohas mälestushetkedega. Suurmeest meenutasid Kalmetu põhikooli õpilane Oliver Truu, Viljandi vallavanem Alar Karu, riigikantselei EV 100. aastapäeva juhtrühma esimees Toomas Kiho, Aare Pällin Jaan Tõnissoni Seltsist, EKRE esindajad, Mulkide Selts ja kohalikud inimesed.

Järgnes meenutuspäev Kalmetu põhikoolis, kus oli üles pandud Heiki Raudla ja Riina Eigi koostatud näitus „Jaan Tõnisson karikatuuris aastail 1918-1940“. Kaks suurepärast ettekannet eestlusest pidasid Helir-Valdor Seeder ja Rein Veidemann, kes võttis oma mõtted kokku nii: „Eestlaseks olemise mõte seisneb teadmises ja enesekinnituses, et me ei ole väljasurev rahvas, vaid meil on lootust, mille nimel me elame ning mille määra me iga päev ise kasvatame.“ Helir-Valdor Seeder esines tõetruult Jaan Tõnissonina, millele aitasid kaasa Ugala grimeerijad.

Noorte omaloominguvõistluse võitjad lugesid ette oma töid. Kõik võistlusel osalejad said kingiks EV 100 rinnamärgi ning parimad neist ka kingitused ja vallavanema tänukirja.

Meenutuspäeval võistlesid kuus kooli ka teadmistes. Viktoriini võitis Tarvastu gümnaasium.

Ene Saar,
sündmuse korraldusmeeskonna liige